

Дејан Мировић

РУСКО-СРПСКИ ОДНОСИ 1903-1917 У КОНТЕКСТУ ДИПЛОМАТСКОГ ПРАВА И ФОРМИРАЊА КРАЉЕВИНЕ СХС

Сажетак

Руско–српске дипломатске односе је почетком XX века, поред анексионе кризе 1908-1909, обележило неколико догађаја. Први је данас скоро заборављено убиство руског конзула Шчербина у Косовској Митровици 1903 године, други је почетак Првог светског рата 1914, трећи је процес формирање Краљевине СХС од 1915 до 1917. Почетком XX века царска руска дипломатија је, према руским дипломатским изворима, имала активну улогу у заштити Срба на северу Косова и Метохије у време када је јужна српска покрајина била под окупацијом Османске империје. Сличну улогу царска Русија има десетак година касније, након Сарајевског атентата 1914. године. Она активно штити Србе у Аустроугарској што показују документа руског Министарства иностраних послова. Коначно, у периоду до 1917. године Русија није више само сила заштитница Срба у Турској и Аустроугарској, већ Петербург активно учествује у преговорима у вези са формирањем јужнословенске државе, посебно министар Сергеј Сазонов који је био против формирања нове државе са католичким Хрватима и Словенцима. У истраживању овог проблема користимо нормативни, компаративни и историјски метод, као и истаживање у архивима.

Кључне речи: Русија, Србија, дипломатско право, Шчербина, Сазонов.

1. РУСИЈА КАО СИЛА ЗАШТИТНИЦА СРБА НА КИМ, ОТВАРАЊЕ КОНЗУЛАТА У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ И УБИСТВО РУСКОГ КОНЗУЛА 1903. ГОДИНЕ

У теорији међународног права представљања, односно дипломатског и конзуларног права, вековима постоји правни институт силе заштитнице.¹ Он се у међународном праву дефинише као облик ирегуларног облика дипломатског представљања. Настао је када је Француска у XVI веку прокламовала своје право да заштити хришћанске вернике у Отоманској царевини.² На основу овог прецедента, институт силе заштитнице примењује царска Русија у Отоманској царевини у XVIII веку, овај пут према православним мањинама. Основни Међународни уговор који регулише ово право царске Русије је Кучук–Кајндарски мир (некада село у Отоманској империји, данас место Кајндара у данашњој Бугарској) из 1774. године³ (Међународни уговор који је окончао руско-турски рат). Прецизније, у члану 7 Кучук–Кајндарског мира Порта гарантује православним хришћанским народима ‘тврду заштиту’ уз непрестани ‘надзор’ руског посланика у Цариграду. Оригиналан текст члана 7 на руском гласи: ‘*Блистательная Порта обещает твердую защиту христианскому закону и церквам оного, равным образом дозволяет министрам российског императорског двора делать по всем обстоятельствам в пользу как воздвигнутой в Константинополе упомянутой в 14-м артикуле церкви, так и служащим оной разные представления и обещает принимать оные в уважение, яко чинимые доверенной особой соседственной и искренно дружественной державы.*’

На основу претходно цитираних одредби Русија је све до пропасти Отоманске империје у XX веку била сила

- 1) Крећа М., *Међународно право представљања: дипломатско и конзуларно право*, Правни факултет, Београд, 2012, стр.139.
- 2) Овај начин ирегуларног представљања у дипломатском праву не треба мешати са парадипломатијом коју углавном врше трговинске коморе и невладине организације, Митић М., *Дипломатија, Завод за уџбенике и наставна средства*, Београд, 1999, стр 330.
- 3) Више о самом уговору из 1776. године и рату који му је претходно види: Кривокапић Б., *Енциклопедијски речник међународних права и међународних односа*, Службени гласник, Београд, 2010, стр. 476

заштитница српског народа на Балкану. Велики српски правник Слободан Јовановић сматра да је то био класичан пример уговора у корист трећег, тј. да су уговори који су уследили након Кучук–Кајндарског мира између Порте и Петербурга као што су: Букурештански мир 1812., Акерманска конвенција 1826. и Једренски мир 1829., били билатерални уговори између Русије и Турске, са одредбама које су ишле у корист трећих (*actum in favorem terti*) тј. Србије.⁴ У том контексту, Јовановић истиче да је Србији веома „помогла руска заштита и онда кад је постојала само у латентном стању“.⁵ На пример, Букурештански уговор који „иако неизвршен, веома је вредео“ јер је био средство „притиска“ на Порту.⁶

Такође, правна гаранција да до војног напада Турске неће доћи је управо био Хатишериф из 1830. године који је донет уз посредовање Русије и на основу њеног статуса силе заштитнице из члана 7 Кучук–Кајндарског мира. Зато се „после 1830. наш народ осећа сигурним од Турака“ јер Porta није „смела“ силом да угуши Милошеву Србију због „страха“ од Русије, истиче Слободан Јовановић и додаје да је сам Милош Обреновић „без сумње“ био знатно потпомогнут „руском дипломатијом“. Она је подржавала „његову тражњу“ према Турској и „ишла му код Порте на руку“ закључује Јовановић поводом руско-турско-српских односа.

Након 1878. године и добијања независности Србије, Русија наставља да буде сила заштитница српског православног народа у преосталом делу Отоманске империје на Балкану. Најтежа ситуација након 1878. за Србе је (као и данас) на Косову и Метохији. Григорије Божовић, српски писац и политичар са севера КиМ пише тим поводом да је за тадашње Србе

4) Уговор у корист трећих, није потребан пристанак треће стране јер иде у њену корист. Крећа М. *Међународно јавно право*, Правни факултет, Београд, 2012, стр. 477–478.

5) Јовановић С., *Из наше историје и књижевности*, Српска књижевна задруга, Београд, 1931, стр. 5, 21–22, 23, 26.

6) Јовановић С., *Из наше историје и књижевности*, Српска књижевна задруга, Београд, 1931, стр. 4. «Блистательная Порта, движимая чувствием милосердия, примет на сей конец с народом сербским меры, нужные для его безопасности. Она дарует сербам, по их просьбам, те самые выгоды, коими пользуются подданные ее островов Лрхипелагских и других мест, и дает им восчувствовать действие великодушия ее, предоставив им самим управление внутренних дел их...»

Косово „црна земља, натопљена крвљу, опаљена сунцем, покривена проклетством... црна и раширена пропаст“.⁷ Секретар Министарства иностраних послова Михаило Ристић извештава да турске власти „намерно допуштају“ прогон.⁸ Чак и турски посланик у Београду признаје да се до 1891. године иселило са КиМ око 10.000 Срба. Коначно у време власти „Проклетог Абдула“ или Абдула Хамида II (1842–1918), године 1890. убијен је први српски конзул у Приштини Лука Маринковић. Терор над Србима на Косову и Метохији достиже свој врхунац након Критског устанка 1897. године.

Са друге стране, почетком XX века, Русија на основу статуса силе заштитнице Срба, упућује ултиматум Порти са захтевом да допусти отварање конзулата у Косовској Митровици. У супротном, Петербург је запретио да ће у року од 48 сати прекинути дипломатске односе са Портом. Први руски конзул у Косовској Митровици је био млади дипломата Григориј Шчербина (1868–1903).⁹ Образован и храбар, са препорукама Побједоносцева и Јована Кроштанског, он је већ на почетку свог кратког мандата од 10 недеља омогућио Србима на северу Косова и Метохије да први пут славе Светог Саву. У конзулат се склањају српске породице које беже од албанског зулума. Срби узвраћају тако што га масовно посећују и предају му своје молбе. Он је за њих као „сунце“ које се појавило после много времена.

Шчербина редовно обавештава и своје надређене о положају Срба. У марту 1903. шаље руској амбасади у Цариграду телеграм упозорења у којем наводи да је главни циљ локалних банди протеривање Срба.¹⁰ Шчербина 1903. зауставља и

7) Овај мрачни утисак о положају Срба на Косову и Метохији се примећује и у његовим каснијим приповеткама. Види: Ристић Ј., „Трагика живота Срба на Косову и Метохији“, *Поетика Григорија Божовића*, Тематски зборник, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, 2016, стр. 326.

8) Војводић М., *Србија и Срби на Косову и Метохији од Берлинског конгреса*, Зборник радова са међународног скупа „Косово и Метохија: прошлост, садашњост, будућност“, САНУ, 2007, стр. 85–95.

9) Русија је отворила тај конзулат у периоду када је теорор на Србима на Косову и Метохији добио чудовишне размере после завршетка турско-грчког рата 1897. године.

10) Долазак Руса је био последња нада за Србе „Не буди овог идеала, они би упали духом, их заели би грозније «зулуме Јамбаев М.Л. Руски консул Григориј Шчербина и Стара Србија // Родина. 2003. No 8 <http://archive.is/>

велики напад албанских банди на Косовску Митровицу. Зато, иако у раним 30-им годинама, оставља опоруку. Написао је да жели буде сахрањен у чернигоровском Троицком манастиру. Узалудна су била упозорења и молбе његове породице. Он им је одговорио да је служба у Косовској Митровици његова дужност и да неће напустити Србе на северу Косова по цену губитка живота.

„Я не могу не ехать. Я должен ехать туда. Только там моё место“

Коначно, 1903. један турски војник албанског порекла са леђа пуца на Шчербину и смртно га рањава.¹¹ Срби су ту жртву и храброст запамтили за читав живот, али и Руси што показују документа руског Министарства иностраних послова. У документу које потписује руски дипломата Андреј Владимирович Сабанин (1887–1938) у коме се тражи одликовање и помени у црквама за ратне заслуге палих руских дипломата, као најпознатији примери жртвовања за отаџбину се истичу погибија дипломата у Техерану 1829. године и убиство конзула у Косовској Митровици 1903. године.¹² Дакле, Русија је почетком XX века активно штитила Србе на КиМ, правни институт који је то омогућио је установљен још 1774. године

2. РУСКА ДИПЛОМАТСКА ЗАШТИТА СРБА У АУСТРОУГАРСКОЈ НАКОН САРАЈЕВСКОГ АТЕНТАТА 1914., ИЗВЕШТАЈИ РУСКИХ КОНЗУЛА ИЗ БЕЧА И РИЈЕКЕ

Русија није само штитила Србе у Отоманској империји. Године 1914. године у Бечу (за време и после Видовданског атентата) руска дипломатија и дипломате слично као и на КиМ десетак година раније активно штите Србе. Огромна

QhqlN

- 11) Шчербина је сахрањен у свом родном Чернигову, а на гробу је постављен крст из Косовске Митровице.
- 12) „Министерство иностранных дел России в годы Первой мировой войны“: *Сборник документов Министерства иностранных дел Российской Федерации*. – Тула: Аквариус, 2014, стр. 736. Божовић током школовања упознаје и негативне појаве унутар Русије. Дамјановић М., „Григорије Божовић и јеврејско питање“, *Поетика Григорија Божовића*, Тематски зборник, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, 2016, стр. 505–521.

маса Срба је после Сарајевског атентата провалила у руску амбасаду бежећи од аустријског прогона. Према руским документима, конзул Протопопов службено извештава Петербург да је ситуација као на „емигрантском“ броду. У целој Аустрији је вршен „лов“ на Србе у кућама и на улицама.¹³ Конзул извештава и да су дипломате давале храну, дипломатску заштиту и новац огромној маси избежумљеног српског народа и да су учинили све што је у њиховој моћи код аустријских власти да престане прогон. Конзул код аустроугарског министра унутрашњих послова тражи да се омогући железнички превоз за српске жене и децу. Русија би платила све трошкове.

Тадашњи руски министар иностраних послова Сергеј Сазонов добија бројне извештаје из Аустроугарске о прогону Срба. Конзул у Риједи му шаље извештај о прогону и хапшењу држављана Србије и Црне Горе и њихових породица у Хрватској. У затворима су владали „нехумани“ услови, пише конзул, и наводи да је тек на његово инсистирање локални окружни начелник „Хрват“ допустио да се српски цивили преместе и да им се омогуће хуманији услови.

Дакле, царска Русија и њена дипломатија нису штитили Србе само у Турској већ и у Аустроугарској. Претходне чињенице показују да је Петербург почетком XX века прилагодио статус силе заштитнице новим околностима на Балкану. Прецизније, Аустроугарска је нелегално присвојила/ анектирала турску провинцију Босну и Херцеговину. Руси су на овако грубо кршење међународног права и дерогирање Берлинског конгреса *de facto* одговорили ширењем статуса силе заштитнице и у Аустроугарској што показују извештаји министарства из Петербурга, али и активност руске дипломатије у Аустроугарској 1914. године.

13) *Министерство иностранных дел России в годы Первой мировой войны: Сборник документов* Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Тула: Аквариус, 2014, стр. 426–431.

3. СТВАРАЊЕ КРАЉЕВИНЕ СХС 1914-1917 И РУСКА ДИПЛОМАТИЈА, ФРАЊО СУПИЛО У РУСКОМ МИНИСТАРСТВУ ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА И ПОКУШАЈ РЕВИДИРАЊА СТАТУСА СИЛЕ ЗАШТИТНИЦЕ

Хрватски политички кругови су у овом периоду били свесни да је будућност Аустроугарске неизвесна. Први светски рат је врло брзо (Цер, Колубара, порази на руском фронту) показао да је Аустроугарска уз Турску најслабија карика Централних сила. Зато су Хрвати желели на основу словенског порекла да се политичка помоћ Русије прошири и на њих. Ситуацију су компликовали и планови руске дипломатије на Балкану. На пример, Русија је упутила телеграм No 588 Влади Француске у Бордоу (али и Влади Велике Британије у Лондону) у којем се тражи:

*„Гарантиривати Србији присоединение Герцеговины, Боснии и части Далмации до Спалато.“*¹⁴

Сазонов поручује влади у Лондону да ће се Далмација поделити између Србије и Италије и да Рим може да добије само Шибеник и Задар. Јужније „све“ припада Србији. У том контексту, хрватски политичари покушавају да ревидирају овај привилеговани однос између Русије и Срба. Заговорник стварања Југославије под Аустроугарском, оснивач листа „Црвена Хрватска“, присталица Старчевићеве Странке права и емигрант у Риму и Лондону, па потом члан Српско-хрватске коалиције из 1905. (да би и из ње иступио) хрватски политичар Фрањо Супило (1870–1917) покушава да лобира у Петербургу током рата. Према званичним руским документима, Супило је затражио пријем код Сазонова већ у првој половини фебруара 1915. године (био је у пратњи Србина Васиљевића). Хрватски политичар је чекао месец дана у (замрзнутом) Петербургу док није био примљен. Међутим, после разговора са руским министром, Супило је био веома разочаран. Хрвати морају да се „жртвују“ и да прихвате италијанску власт, рекао му је Сазонов, док је Супило безуспешно покушавао да

14) *Министерство иностранных дел России в годы Первой мировой войны: Сборник документов* Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Тула: Аквариус, 2014, стр. 45, 48, 49, 51, 57, 61, 63-64, 66-68, 80, 90, 160, 241, 369, 412, 560.

објасни да постоје заједнички „словеначко-хрватско-српски“ интереси, али и „судбина“.

Супило је неколико дана касније примљен и код директора Канцеларије министарства иностраних послова барона Маврикия Фабиановича Шиллинга. На почетку разговора Супило се пожалио да је веома разочаран разговором са руским министром. Међутим, Шилинг му је одговорио слично као и министар. Словенци и Хрвати морају да поднесу „извесне жртве“ због „ширих“ међународних односа и да прихвате италијански суверенитет. Барон је саветовао Супила и да „напусти“ Петербург јер он „не може“ променити руски став о Југославији. Очајни Супило неколико дана касније поново тражи пријем код барона Шиллинга. Овај пут (према руским документима) тражи ни мање ни више, него пријем код самог цара Николаја II. Цар би требало да буде „покровитељ“ Словенаца и Хрвата а Русија сила заштитница и Хрвата. Шилинг му хладно одговара да Супило може да тражи пријем код цара, али од тога неће бити „ништа“. Супило после овог коначног одбијања постаје веома „раздражен“ и у русофобском маниру оптужује Русију да није „довољно урадила за јужне Словене“ и да их је још „1815. године предала Аустрији“, све зарад „својих“ интереса (очигледно варијација Старчевићеве тврдње да је Русија „издала“ Србе 1812).¹⁵

Након смене Сазонова у августу 1916. године, Русија не мења своју политику према стварању Југославије. Напротив наследник Сазонова на месту министра спољних послова Борис Владимирович Штјурмер (1848–1917), иако припадник противничке „царичине“ фракције (која се наводно залагала за сепаратни мир са Немачком), не мења политику у вези са српско-хрватским уједињењем. Он формира Посебно политичко одељење у Министартву иностраних послова које је имало за задатак да прати „политичке покрете међу словенским народима у Хабзбуршкој монархији „и посебно утицај Ватикана на њих“.¹⁶ У том контексту, нови руски министар

15) Супило након повратка из Русије са мржњом истиче да су „Руси, посебно Сазонов, православни фанатици“ који не желе српско-хрватско уједињење. Види више: Поповић Н., *Србија и царска Русија*, Службени гласник, Београд, 2007., стр. 152, 168, 216, о овој теми види и Мировић Д., *Русофобија код Срба 1878 -2017*, *Catena mundi*, 2017., стр. 99-116

16) Пун назив је Привремено посебно политичко одељење. Види више у:

крајем августа 1916. године подноси извештај цару о раду Посебног одељења у којем закључује да Ватикан има „водећу“ улогу у судбини Хрвата.

Два месеца пре абдикације цара, у Протоколу заседања последњег руководства Министарства иностраних послова којим је председавао последњи министар царске Русије Николај Николајевич Покровски и који је имао за циљ да припреми руску платформу за савезничку конференцију, нема никакве промене става у вези са стварањем Југославије.¹⁷ Када се ради о стварању нових држава на Балкану, у Протоколу се помиње једино „уједињене Србије и Црне Горе“ као руски циљ.

Коначно, чак ни након Фебруарске револуције 1917. и успостављања режима Керенског и Привремене владе, не мења се руски став према српско-хрватском уједињењу. У извештају директора Департамента општих послова Лопухова упућеном министру иностраних послова Михаилу Ивановичу Терешченку (1886–1956) наводи се да је активност Посебног политичког одељења имала за циљ да се анализира политичко удруживање словенских народа у Аустроугарској у оквиру „ширих“ односа са Ватиканом. Дакле, Русија не жели да прошири статус силе заштитнице на Хрвате јер је сматрала да они, пре свега, зависе од инструкција из Ватикана. Тако је пропао покушај хрватских политичара да ревидирају одредбе установљење још Кучук –Кајнцарским миром из 1774. године.

4. ЗАКЉУЧАК

Русија је још од 1774. године сила заштитнице православних народа у Отоманској империји. Основни међународ-

Министерство иностранных дел России в годы Первой мировой войны: Сборник документов / Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Тула: Аквариус, 2014., стр. 599–602, 620, 707.

- 17) Против уједињења су Италија и Аустрија, а црногорско руководство је „неискрено“ према савезницима, наводи се у Протоколу. Види више: *Министерство иностранных дел России в годы Первой мировой войны: Сборник документов / Министерство иностранных дел Российской Федерации. — Тула: Аквариус, 2014, стр. 309–313.* Иначе, у руским документима се наводи да је црногорски краљ Никола Петровић тражио да истовремено са њиме абдицира и Петар Карађорђевић, а да његов син Данило буде наследник престола ако унук Александар Карђорђевић не буде имао потомства.

ни уговор који регулише ово право Русије је Кучук–Кајндарски мир. У том контексту, Букурештански мир 1812., Акерманска конвенција 1826. и Једренски мир 1829., су били билатерални уговори између Русије и Турске, са одредбама које су се ишле у корист трећих (*actum in favorem tertii*) тј. Србије и српског народа у Отоманској царевини. Након 1878. године и добијања независности Србије, Русија наставља да буде сила заштитница српског православног народа у преосталом делу Отоманске империје на Балкану. Најтежа ситуација након 1878, за Србе је, као и данас, на Косову и Метохији. Терор над Србима на Косову и Метохији достиже свој врхунац након Критског устанка 1897. године и зато Русија почетком XX века упућује ултиматум Порти. Први руски конузул у Косовској Митровици је био млади дипломата Григориј Шчербина. Међутим, његова мисија је трајала само десет недеља. Убијен је у данашњој јужној Митровици 1903. године.

Након грубог кршења завршног акта Берлинског конгреса од стране Аустроугарске и посебно после Видовданског атентата, руска дипломатија и дипломате, слично као и на КиМ десетак година раније, штити Србе и у Аустроугарској.

Почетак Првог светског рата 1914. године доводи Русију и њену дипломатију у нову ситуацију. Србија жели да се уједини са католичким Словенцима и и Хрватима и да створи нову јужнословенску државу (упркос прогонима почетком 1914). Петербург први пут после 1774. године долази у такву ситуацију. Међутим, у разговорима са западним владама и дипломатама за руског министра Сазонова нема дилеме. Постоји само Србија којој треба омогућити излаз на море и територијално проширење, од јужних до северних делова Јадрана. Русија „није заинтересована“ за српско-хрватско уједињење нити да буде сила заштитница Хрвата. Русија „нема никаквог интереса“ да ради на уједињењу Срба и Хрвата. Русија има интерес само да Србија „изађе на Јадран“. У том контексту хрватски изасланик Супило наилази на хладан пријем у руском министарству иностраних послова. Међутим, у новој југословенској визири, руска политика помоћи Србима почетком XX века, или статус силе заштитнице, постаје другоразредна чињеница у односу на српско-хрватско „уједињење“ и „братство“. У том контексту, након 1918.

уводи се и званично „тумачење“ историјских чињеница поводом формирања Краљевине СХС, али и улоге њеног „противника“ Сазонова. *Политика* од 28. октобра 1935. Сазонова (иако је био царски руски министар) представља у негативном светлу, јер се противио формирању Краљевине СХС.¹⁸ Лондонски уговор је „опасан“ иако је њиме царска Русија Србији гарантовала проширења. Коначно, Хрват и Старчевићев сарадник, Супило се упоређује са Пашићем и позитивно се пише о његовом „историјском“ путу у Петербург.

Литература

Архив Народне библиотеке Србије

Јамбаев М.Л. Русский консул Григорий Щербина и Старая Сербия // Родина.

2003. No 8 <http://archive.is/QhqIN>

Јовановић С., *Из наше историје и књижевности*, Српска књижевна задруга, Београд, 1931

Крећа М., Међународно право представљања : дипломатско и конзуларно право , Правни факултет, Београд, 2012.

Крећа М. *Међународно јавно право*, Правни факултет, Београд, 2012.

Кривокапић Б., Енциклопедијски речник међународних права и међународних односа , Службени гласник , Београд, 2010.

„Министерство иностранных дел России в годы Первой мировой войны“: *Сборник документов / Министерство иностранных дел Российской Федерации*. – Тула: Аквариус, 2014.

Миrowић Д., *Русофобија код Срба 1878 -2017*, Catena mundi, 2017.

Митић М., Дипломатија , Звод за учбенике и наставна средства , Београд, 1999.

Поетика Григоргија Божовића, Тематски зборник, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, 2016.

Зборник радова са међународног скупа „Косово и Метохија: прошлост, садашњост, будућност“, САНУ, 2007.

18) Архив Народне библиотеке Србије (Архив НБС)

Dejan Mirovic

RUSSIAN-SERBIAN RELATIONS 1903–1917 IN THE CONTEXT OF DIPLOMATIC RIGHTS AND THE ESTABLISHMENT OF THE KINGDOM OF SHS

Resume

In addition to the annexation crisis 1908-1909, the Russian-Serbian diplomatic relations in the period between 1903 and 1917 were also marked by several other important events: first, there was the assassination of Russian consul Scherbin in Kosovska Mitrovica in 1903; second, the beginning of the First World War in 1914; the third period is characterized by diplomatic activities of the Serbian government directed towards the formation of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes between 1915 and 1917. In this context and according to Russian diplomatic sources, at the beginning of the 20th century the imperial Russian diplomacy had an active role in protecting the Serbs in the north of Kosovo and Metohija at the time when the southern Serbian province was occupied by the Ottoman Empire. Imperial Russia had a similar role ten years later, in the wake of the Sarajevo assassination in 1914. It actively protected the Serbs on the Austro-Hungarian territory, as shown by documents of the Russian Ministry of Foreign Affairs. Nevertheless, the Russian-Serbian diplomatic interests did not completely match during the war, especially in relation to Belgrade's plans to form a new South Slavic state, which turned out to be the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes. The Russian Ministry of Foreign Affairs, and Minister Sazonov in particular, was explicitly opposed to the formation of a new South Slavic state with the Catholic Croats and Slovenes.

Keywords: Russian, Serbia, diplomatic rights, Scherbin, Sazonov.

* Овај рад је примљен 1. октобра 2018. године, а прихваћен за штампу на сас-танку Редакције 23. новембра 2018. године.